

Komandi partur
Í komandi parti greiðir Øssur millum annað frá gásahaldi. Eisini er frásøgn frá mammu hansara um gomlu Havnina

Foreldrini hjá Øssur, Ragnhild og Hans Debes

nógv at fáa. Við hvørt, tá ið vit vóru á Konga-brúnni, loystu vit onkran róðrarbát, sum lá fyri teym, og róðu á Eystaruvág.

Skoytaðu á Hoyvíkstjørn

Um vetrarnar, tá ið isur legðist á Hoyvíkstjørn, skoytaðu vit á ísinum. Ofta var nógv fólk og skoytaðu, bæði børn og vaksin. Eisini skoytaðu vit á vegnum, tá høvdu vit træskoytir.

Annars var bara spælt á Abbatrøð. Tað var frá niðara enda av húsinum hjá okkum niðan til Hoyvíksvegin, oman á Glasheygg, oman Krókabrekkuna, J. H. Schrøtersgøta oman ímóti Skansabrekkuni og trappurnar oman til Kílarkanalína.

Frá húsinum hjá okkum og oman til keiina vóru Skansadreingir, niðan eftir Tinghúsvegnum vóru Tinghúsdreingir, úti á Reyni Reynadreingir, úti í Bø Bøfrensar, uppi á Heygsbreyt, kallað Rabarbukvarterið, vóru Rabarburnar og úti í Horni Hornadreingir. Tað var ikki farið um mark inn á onnur øki at spæla. Tað kom fyri, at illstøða kom ímillum økini, tá varð "kriggj". Dreingirnir bardust við tráðum, bökkum og tilíkum.

Rollaði páskaregg

Á páskum rullaðu vit páskaregg. Vit heintaðu steinamosa at koyra í grýtuna, tá í eggini blivu kókað. Tá fingur tey so vakran brúnan lit. Rullað var í brekkuni á trøðni heimanfyri, har barnagarðurin Lítlaskógur er í dag. Har var eitt øki, har stór trøð vuku. Vit dreingir plagdu at klatra í teimum. Lagaður grótgardur var rundanum. Vit kallaðu tað Lítlaskóg, harav navnið á barnagarðinum.

Kúgvín og til tarvs

Kúgvín stóð á bási í kjallaranum. Fyrst eg minn-

Jacobina Sofíu Magnussen, omma Øssur

ist var ein kúgv, seinri vóru tvær. Pápi keypti eina kúgv frá Mourits Mohr, bónda í Hoyvík. Eg fór til gongu eftir henni. Eg var inni hjá bóndanum og gav honum tær 800 krónurnar, kúgvín kostaði, so til gongu til Havnar við kúnni. Hendan kúgvín var kollut, grá á liti.

Eisini hevði pápi nøkur ár kúgv saman við Hans Jacob í Smæruni. Tað var nokk so, at Hans Jacob hevði goldið kúnna, og pápi passaði og fódraði hana.

Mjólkina býttu teir ímillum sín.

Eg var við pápa, tá í hann fór til tarvs við kúnni. Farið var út til Hornabóndan. Kúgvín var bundin til húsið, so var tarvurin leiddur út. Tá hann hevði gjørt sítt, fóru vit til gongu heim aftur við kúnni.

William Heinesen hevði annars eina sera skemtiliga søgu í bókini Fortællinger fra Thors-havn, um tá ið hann var til tarvs við síni kúgv.

Veðragjólingur stóð á bási við síðuna av kúnni, ofta vóru tveir.

Hans Jacob í Smæruni bryggjaði

Uppi á Konmamsmýru hevði Hans Jakku eitt langt høsnaarhús í einari hædd, har hann hevði verpingarhønur, eggini seldi hann í Smæruni.

Vagl og reiður vóru á veggnum til hønurnar at verpa í. Undir trappuni til úthurðina vóru dunurnar, lúka var á hurðini undir úttrappuni og inn í fjósið, so hønurnar kundu ganga út og inn.

Hans Jacob "Brygger", soleiðis kallaðu vit hann, bryggjaði öl og sodavatn í "Ydun" úti á Reyni.

Hans, pápi Øssur, hevur verið til tarvs við kúnni. Ein óhugsandi sjón í Havn í dag

Mads A. Winther var abbi Øssur

Er faðirættin hjá Øssur áhugaverd, so er móðurættin tað ikki minni. Mamman Ragnhild (1904-1996) er dóttir Jacobinu Sofíu Magnussen, sum ógift fekk Ragnhild saman við Mads Andreas Hentze, sum m.a. var fyrsti býráðsformaður í Havn.

Hetta er vissuliga ein søgulig ætt. Ein í ættini var Niels Winther, sum gjørdi bart í politikki mitt í 19. øld.

Petur Alberg, sum gjørdi lagið til okkara tjóðsang, og Mads Winther vóru serliga góðir vinmenn. Hetta sæst serliga væl í bókini um Petur Alberg, sum kom út í 2010.

Ein frásøgn er, tá ið Petur í 1907 gjørdi lög:

Í lögtingstíðindi 1907 gingu javnan ymsir sjálvstýrsløgtingsmenn, Símun av Skarði, Rasmus Rasmussen, Símun P. úr Konoy og M. A. Winther inn í Geil um kvöldarnar mest at vitja Kristin bróður og práta um „politiskar og socialistiskar materiur“, sum Gudbrandur sigur í „Hjá dalabóndum“.

Í teimum síðstu árunum frammanundan vóru nógvir vakrir føroyskir sangir yrktir við ongum lagi. Eg minnst, at eg, ein dagin eg fylgdist við Mads Winther og Hans Andrias, bar uppá mál, at eg fór at royna at smíða lög til yrkingarnar úr „Ást“. Hans Andrias var „fyr og flammu“, men Mads smiltist meira mistrúgvín. Eg hevði tá kamarið „á ovastalofti“ í Geil.

Har byrjaði eg so í august 1907 um kvöldarnar at smíða lög. Um kvöldið 15. august 1907 gjørdi eg „Eg elski tíni eygu“, „Fyri tín fót eg leggi alt“, og „Bíða mær í nátt“. Kvöldið eftir, tá lögtingsmenninir vóru í stovuni niðri undir, fór eg niður til teirra við fiólíni í hond, og so sang eg míni nýggju lög fyri teimum. Teimum dámdi tey ógvuliga væl, serliga Símun í Konoy og M. A. Winther, og tað hendi viðhvørt, at teir róptu meg upp aftur úr seingini at syngja fyri sær.

Minningarorðini hjá Petur Alberg

Tá ið Mads A. Winther doyði skrivaði Petur Alberg m.a.:

Nú er Mads Winther deyður. Leingi hevur hann verið sjúk. Hann var í lögtinginum í summar, men hann var so ússaligur. Undir tingsetuni legðist hann og var burtur frá tinginum eina tíð. Men so kom hann norður aftur og arbeiddi, hann kundi ikki lata vera – skrivaði betonkningar í hópatali. Tað var tó sjónligt fyri okkum, at tað var av yvirhuga.

Hóskvöldið 8. februar 1923 sløknaði hann.

Mads og Ungmannafelagið

Havnar Ungmannafelag varð íbirt 6. november 1906. Mads Winther, Nyholm Debes og eg sendu lista runt í Havn og bjóðaðu ungfolki saman til fund í gamla Sloans Sali og felagið varð stovnað.

Hvørt mikukvöld skuldi møti haldast frá 9-11. Nyholm Debes kom við uppskoti um, at vit skuldu hava eitt skrivað felagsblað.

Hetta uppskotið var væl undirtikið, og blaðið bleiv skýrt Baldursbrá. Hvørja viku skuldi veljast nýggjur blaðstýrari, sum so skuldi hava blaðið liðugt skrivað til næsta fundarkvöld, og sum sjálvur skuldi lesa tað

upp. Teir felagslimir, sum á nakran hátt vóru førir til tess, skuldu senda greinir og yrkingar til blaðstýraran. Greinirnar kundu vera antin stuttligar ella álvarsamar.

So skuldi eisini hvørt kvöld veljast ein orðstýrari, sum til næsta kvöld skuldi finna eitt evni til limirnar at kjakast um. Tá limirnir vóru møttir, klokkan var sum oftast kvart til ella hálvum tíggju, bleiv møtið byrjað við einum føroyskum álvarsamum sangi. Sum oftast skipaði eg, tí Mads, ið var formaður, dámdi so væl mitt syngingarlag, og hann bað altíð meg skipa. Hann sjálvur dugdi væl at kvøða í dansi, men ikki so væl at syngja ein sang.

Sum hann var interesseraður í teimum Baldurbrá'um, sum eg var blaðstýrari av! Eg royndi altíð at tekna so vøkur "høvd", og hetta dámdi honum so væl. Hann legði eisini altíð doyðin á at skriva so vakrar søgur til míni bløð, tí hann helt meg lesa so væl upp. Og sum honum dámdi væl míni lög og mín sang. Hann rósti mær ov nógv fyri sangin, men hann gjørdi meg glaðan (ikki innbilskan), og eg sang av hjartans lysti fyri honum og hinum og gjørdi kanska hann glaðari viðhvørt. Tí óivað var tað mangt sum nívd hann.

Vit eru nógv her í Havn, sum eru sár um hjartað, tí vit vóru so góð við M.W. Vit goyma so mong mong ljós, vøkur minni frá ungmannafelagstíðini, og tað hava vit mest honum fyri at takka.

Sum tað lá raðið fyri honum at seta saman í høvðinum. Sum vit kundu flenna, tá vit funnu okkurt stuttligt, tað er, sum eg hoyri og siggi hann enn.

"Byrjandi vár", eitt lítið deiligt petti, hevði hann skrivað á kontórinum ella heima á vertshúsinum. Hann bar mær arkið, so eg kundi skriva tað inn í Baldursbrá. Øll eintøkini av Baldursbrá eru til skjals á Landsbókasavninum.

Eg minnst, at tað var ein deiligan stillan várðag í mars 1908. MW hevði verið úti í hagamum og gingið aftaná kontórtíð. Hann var eitt fríluftsmenniskja. Tá kontórið var stongt, so út at ganga, lurta eftir fuglaljóði, ánni sum tutlaði, alduskvatlið – alt ávirkaði hansara bleyta lyndi.

Hevði hann ikki gingið so nógv úti í tí fríu natúr, so kundi hann heldur ikki hildið út at arbeið, sum hann gjørdi. Fyrst var tað kontórið, har arbeiddi hann sum ein hestur í tí myrka holinum, har aldri ein sólstrála kom inn. So var tað býráðið, har arbeiddi hann ikki minst, lögtingið og so mangt annað offentligt. Og so Ungmannafelagið. Hann var sálin har. Hann helt øllum uppi við sínum ungdommiliga sinni og sínum sjáldsomu gávum. Hann var jú væl eldri enn teir flestu av okkum, men minst líka ungur í sinninum.

Og nú er hann deyður, okkara kæri Mads Winther. Ov ungur! Bert gott og væl 50 ár. Hann virkar ikki meira millum okkum, men alt tað hann sáddi í Ungmannafelagnum av føðilandsalski og øðrum góðum kenslum, tað gróði í okkum, og vil blíva við at bera frukt í nógv ættarlið.